

КИЇВ – СТОЛИЦЯ УКРАЇНИ

1. Столиця України Київ – одне з найстаріших міст Європи та світу. **Місто-герой, місто-музей, місто-сад** – саме так його величають. Його історія налічує щонайменше півтори тисячі років. Київ був свідком багатьох бурхливих подій, з ним пов'язане виникнення давньоруської держави – Київської Русі. Місто було її політичним і культурним центром, саме тут було закладено основи державотворення, тут був створений перший давньоруський кодекс законів “Руська Правда”. Про Київ писали в давніх літописах, візантійських хроніках, про нього розповідали давньоруські билини, скандинавські саги, твори європейських та східних авторів.

2. Літописи говорять, що перше Київське укріплене поселення виникло у період з 6 по 8 століття. Київ має ім'я князя Кия, що жив на старокиївському пагорбі в 6 столітті. За часів правління Ярослава Мудрого Київська Русь і Київ як столиця досягли вершини могутності. **Сьогодні Київ** – столиця незалежної України, **центр її політичного життя**. Тут розміщена резиденція Президента України, працюють парламент – Верховна Рада і уряд – Кабінет Міністрів, розташовані штаб-квартири більшості політичних партій та організацій. Водночас місто є найбільшим економічним, промисловим, науковим і культурним центром України. Площа міста становить 825 км², а населення – понад 2 млн. 700 тис. осіб.

3. Київ – місто-сад, тільки сьома частина його території зайнята будівлями. Ліси, парки і сади складають більш ніж половину площі Києва. Зелені сади Києва створили йому славу міста-саду. З історичних праць відомо, що кияни в усі часи піклувалися про живописну природу свого рідного краю. **Парки і сади** Києва не тільки прикрашають його, а служать місцем відпочинку киян. Образ міста ототожнюють з квітучими красеннями-каштанами, які є його символом.

Найбільш масово кияни та гості міста відвідують Національний ботанічний сад в пору цвітіння Саду бузків, Андріївський узвіз під час святкування Дня Києва та міську виставку квітів, яка більше півстоліття щорічно проводиться на Співочому полі у дні святкування Дня Незалежності України в останній тиждень серпня. У лісопарках міста, особливо в багаторічних лісах, ще гніздиться ряд диких видів птахів, першу чергу хижаків та таких, що гніздяться в дуплах, мешкають різновиди летючих мишей. Більшість цих видів занесено до Червоної книги України. Важливу роль в збереженні біорізноманіття міста відіграє Дніпро з його затоками, притоками, островами. Тут не тільки гніздяться десятки видів птахів, але й відмічаються тисячні скупчення останніх в період перельотів та зимівель. Причому нерідко це рідкісні види.

4. Територія міста поділена на 10 адміністративних районів:

Правий берег Дніпра: Голосіївський район, Печерський район, Подільський район, Оболонський район, Святошинський район, Солом'янський район, Шевченківський район,

Лівий берег Дніпра: Дарницький район, Деснянський район, Дніпровський район

5. Київ – один з найбільших **індустріальних центрів** України. У Києві виробляють відомі в усьому світі літаки, оптичні прилади, медичне обладнання, верстати, товари легкої та харчової промисловості тощо. Місто є великим центром машинобудування, в тому числі важкого-, енергомашинобудування, верстато-, судно-, приладобудування; чорної і кольорової металургії, хімічної, легкої, поліграфічної промисловості. У Києві розміщені заводи різних галузей промисловості, такі як «Оболонь», «Росинка», «Славутич», «Рошен» (Кондитерська фабрика ім. Карла Маркса), «Олком» – харчова промисловість; ДВРЗ, «Більшовик», «Дарницький танкоремонтний завод», АНТК імені Антонова, «Арсенал» – машинобудування; фармацевтична фірма «Дарниця», «Київхімволокно» – хімічна промисловість. Сектори **сфери послуг**, що дають основний внесок до економіки Києва – транспорт та комунікації, дрібна та оптова торгівля, нерухомість, юридичні та фінансові послуги. Ключовими зростаючими секторами економіки є роздрібна торгівля, інформаційні технології, фінанси.

6. Київ є найбільшим **транспортним вузлом** України. До числа транспортних магістралей міста Києва відносяться автотранспортні магістралі, залізничне сполучення та водні шляхи сполучення. Важливу роль у транспортному сполученні мають мости через річку Дніпро, а у внутрішньоміських пасажирських перевезеннях – метро. Розвинена також автобусна, тролейбусна і трамвайні мережі, працює фунікулер.

Київ обслуговують: два пасажирські аеропорти, один вантажний, один воєнний, шість злітно-посадкових смуг (ЗПС) та п'ять пасажирських терміналів:

- міжнародний аеропорт «Бориспіль», розташований за 29 км на схід від Києва. В аеропорту є дві ЗПС та 4 пасажирські термінали – В, С, D, F;
- міжнародний аеропорт «Київ», що має один пасажирський термінал. Розташований на південно-західній околиці міста;
- вантажний аеропорт «Гостомель», розташований за 12 км на північний-захід від Києва.
- Також у місті Васильків розташований воєнний аеропорт. А у державному підприємстві «Київський авіаційний завод "Авіант"» знаходиться злітно-посадкова смуга.

Київ – потужний **залізничний вузол**. У Києві розташовано головне управління Південно-Західної залізниці. У Києві діє мережа вокзалів і станцій. Головна станція – Київ-Пасажирський. На станції існує три вокзали: Центральний, Південний і Приміський. Вокзали на ст. Київ-Пасажирський обслуговують усі потяги внутрішнього й міжнародного сполучення, маршрути яких проходять через Київ.

Київський річковий порт був заснований в липні 1897 року після завершення будівництва Київської гавані. Причали порту тягнуться від Гавані до станції метро «Дніпро». У радянські часи по Дніпру регулярно виконувались як вантажні перевезення, так і пасажирські рейси приміського та дальнього сполучення. У сучасності рейси по Дніпру вважаються нерентабельними – виконуються в основному прогулянкові й туристичні. Фарватер Дніпра використовується також для транспортування великих вантажів.

Сьогодні береги Дніпра в межах міста з'єднують **8 мостів**, з них 4 автомобільні – Московський, міст метро, міст Патона та Південний, два залізничних – Дарницький та Петрівський, один залізнично-автомобільний міст – Кирпи, а також пішохідний міст. Через велике число автотранспорту, кількість якого постійно зростає, у Києві гостро стоїть потреба у нових мостах. Тому на початку двотисячних почали спорудження Подільсько-Воскресенського, та Дарницького автомобільно-залізничного мостів. На останньому 31 березня 2011 року відкрили двосторонній автомобільний рух.

7. З давніх часів Київ облюбували музи. Так давні греки називали покровительок мистецтв. Тут творили видатні літератори, музиканти, живописці, архітектори, актори та кіномитці. Столиця України – **великий науковий і культурний центр**. Питаннями діяльності культурно-освітніх, мистецьких закладів міського підпорядкування займається Головне управління культури Київської міської державної адміністрації, у веденні якого нараховується 18 театрів міського та 4 театри районного підпорядкування, 6 концертних організацій. Центрами образотворчого мистецтва в Києві є Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури та Національна спілка художників України. Багаті художні колекції представлені у київських музеях – Національному художньому музеї, Музеї російського мистецтва та Музеї імені Богдана та Варвари Ханенко. Твори сучасних українських художників експонуються в галереї спілки художників, міській галереї мистецтв «Лавра», ряді галерей на Андріївському узвозі тощо.

8. У Києві працюють десятки відомих в усьому світі вищих **навчальних закладів**, науково-дослідних інститутів, які мають свої давні традиції. У Києві знаходиться Національна академія наук України. Українські вчені відомі в усьому світі. Починаючи з 9 ст. Київ був важливим центром інтелектуального процесу в Східній Європі. Починаючи з кінця XVII ст., Києво-Могилянська академія підготувала багато видатних вчених. У 1834 р. був відкритий перший в історії Києва Університет – Київський університет Св. Володимира, що з того часу став провідним вітчизняним освітнім та науковим центром. Понад 10 000 студентів навчаються у Національному університеті імені Т. Шевченка. І сьогодні Київ – найбільший в Україні науковий центр. Тут є 18 вузів. Сьогодні в місті працює понад 500 шкіл. Серед них – ліцеї, гімназії, коледжі, школи з поглибленим вивченням різних предметів.

9. Столицю не можна уявити без активного **спортивного життя**. Не тільки в Україні, а й далеко за її межами добре відомі наші ушлавлені **спортсмени**: футболісти, гандболісти, боксери, гімнасти, легкоатлети та інші. Найпопулярнішим командним видом спорту у Києві є футбол. Футбольний клуб «Динамо» неодноразово ставав чемпіоном СРСР та України, здобував міжнародні трофеї, є справжнім символом міста. У чемпіонаті країни місто також представляють клуби «Оболонь» та «Арсенал». Найкращим українським чоловічим баскетбольним клубом часів СРСР був київський «Будівельник», який зараз разом з БК «Київ» виступає в об'єднаній Українській Суперлізі. У вітчизняному жіночому баскетболі лідируючі позиції займає київська команда ТІМ-СКУФ. У білоруській Екстралізі виступає хокейний клуб «Сокіл». У радянські часи жіночий гандбольний клуб «Спартак» неодноразово вигравав чемпіонат країни та європейські клубні трофеї. Головними аренами спортивних змагань є НСК «Олімпійський», Палац спорту, стадіони «Динамо» ім. В. Лобановського та «Оболонь».

10. Здавна Київ називають "другим Єрусалимом". Для християн це святе місто, яке завжди славилася своїми **церквами та монастирями**. За стародавньою легендою Київ стоїть на місці, де проповідував Андрій Первозваний, апостол і святий. Для віруючих людей це вказує на те, що про появу християнства на українських землях можна говорити майже одразу після життя і воскресіння Ісуса Христа. Ще задовго до прийняття Київською Руссю християнства як державної релігії, на Україні і зокрема в Києві існували спільноти віруючих основних сучасних світових релігій – християнства, іудаїзму і мусульманства, що дозволяє розглядати Київ як важливий центр поширення цих релігій в Україні і на сусідніх землях. Православні люди ще з часів Київської Русі вірили в те, що Київ є святим містом, матір'ю міст руських і руським Єрусалимом.

11. У Києві багато пам'яток давнини. Вони якнайкраще розповідають нам про минуле. Найбільш давні будови Києва відносяться до XI–XII сторіч, коли Київ був центром потужної європейської держави – Русі. Збереглися також будинки XVII–XVIII століть, проте переважають в архітектурному обличчі міста будови другої половини XIX століття, та початку XX століття, виконані у стилі модерн та конструктивізму. Загалом у місті збереглося близько 3000 споруд 11-поч.20 ст., зокрема понад 70 храмів тих часів.

У Києві велика кількість різноманітних меморіалів, пам'ятників, монументів, скульптурних груп, пам'ятних знаків, погрудь (бюстів) і фігур. Будучи впродовж історії завжди містом мультикультурним, в Києві в різний час «вшановували у камені» діячів багатьох країн і народів. Як і в інших містах України, переважна більшість пам'ятників і монументів у Києві зосереджена в центральній (історичній) частині, хоча деяке їх число, в тому числі і з огляду на величину міста, сформування власних осередків адміністративних одиниць міста (районів), територіальне розміщення об'єктів культури, місць історичних подій, проживання і/або роботи видатних діячів, включення до складу міста прилеглих населених пунктів тощо, розташовані по всій території міста і на околицях.

Відродження духовних святинь, історичних пам'яток, а також сучасні архітектурні ансамблі приваблюють до Києва гостей із далекого та ближнього зарубіжжя. Тому місто на Дніпрі перетворюється на важливий центр **міжнародного туризму**.

12. У столиці розташовані іноземні посольства, адже Україна підтримує зв'язки з понад 120 державами світу. Тому Київ – **політичний центр України**. Київ, як і багато сучасних міст, має економічні, культурні та інші зв'язки з багатьма містами-побратимами. Першу таку угоду було підписано з фінським містом Тампере у 1954 р. А сьогодні у Києва майже п'ятдесят побратимів. Серед них – Краків, Лейпциг, Тулуза, Ухань, Флоренція, Кіото та інші. Киянам про дружні зв'язки з побратимами нагадують назви вулиць, театрів, готелів.

Цікаві факти

Півострів Київ в землі Грема, Антарктида, названий на честь міста Києва.